

Vereniging Zaans Erfgoed

Jaarverslag 2016

Voorwoord

Inmiddels is het al enkele jaren gebruik om een uitvoerig jaarverslag op te stellen, zodat er een goed overzicht ontstaat van de activiteiten en resultaten – positief of negatief – van de Vereniging Zaans Erfgoed. Dat verslag over 2016 ligt hier voor u. Het is vastgesteld in de bestuursvergadering van 15 februari; het financieel verslag wordt toegevoegd na de ledenvergadering van 8 april 2017.

Inleiding: de belangrijkste acties van 2016

In 2016 heeft Zaans Erfgoed een uniek project gelanceerd: de ZaanWiki, de wikipedia-achtige versie van de Zaanse Encyclopedie uit 1991. Daarmee is een enorme hoeveelheid aan historische kennis van de Zaanstreek op internet beschikbaar gemaakt, en wel op zo'n manier dat iedereen kan bijdragen aan het vollediger en actueler maken. Jan Lapère, beheerder van de site, verdient alle lof voor zowel het initiatief als de enorme energie waarmee hij de klus heeft geklaard. Ondersteund door een aantal vrijwilligers is dit project binnen een jaar uitgevoerd en op 7 oktober 2016 voor iedereen beschikbaar gekomen. De Grote Zaanse Geschiedenisquiz die daarbij werd uitgevoerd was een groot succes en is voor herhaling vatbaar. Vanaf 7 oktober 2016 kan elke Zaanwerker nu niet alleen profiteren van de kennis uit de Zaanse Encyclopedie, maar iedereen kan nu ook bijdragen aan het levend houden van de geschiedenis.

Deze bijzondere activiteit kwam bovenop de constante onderstroom van bewaking en bescherming van ons gebouwde erfgoed. Ook dit jaar is daar veel aandacht aan besteed, in een goede samenwerking en afstemming met de gemeente Zaanstad. Dit jaarverslag laat zien waar wij ons mee bezig hebben gehouden. Veel is succesvol geweest, maar zeker niet alles. Dat laatste is voor het bestuur en de werkgroepen van Zaans Erfgoed een aanmoediging om door te gaan met de activiteiten. Erfgoed kan slechts één keer verloren gaan en Zaans Erfgoed staat ervoor om dat waar mogelijk te voorkomen.

Behoud en bescherming van het Zaans erfgoed

Zaanse Schans

- Handhaving kwaliteit een zware opgave

In ons jaarverslag over 2015 hebben wij toegelicht welke acties wij en anderen hebben ondernomen om de kwaliteit van de Zaanse Schans op peil te kunnen houden. Op 21 december 2016 speelde een vervolg op de brief die wij reeds in december 2013 stuurden over de aantasting van het gemeentelijk monument De Lelie. De exploitant van het pakhuis had bezwaar gemaakt tegen de opgelegde dwangsom vanwege het zonder vergunning veranderen van het monument. In een hoorzitting werden namens hem enkele pertinente onwaarheden naar voren gebracht. Wij hebben dat in een e-mail aan de behandelend ambtenaar onder de aandacht gebracht. Hoewel wij van de gemeente een positieve uitspraak verwachten, maakt deze zaak duidelijk dat een exploitant zijn zaak heel lang kan traineren.

Ook de aantasting van het achtererf van het Museum Zaanse Tijd hadden wij, in 2015, aan de gemeente duidelijk gemaakt. De gemeente heeft ook hier een handhavingprocedure ingezet. Wij zijn benieuwd naar het vervolg, wetend dat het museum mogelijk een andere status zal krijgen.

Van de andere kwaliteitsproblemen die in de nota van Zaan&Dijk over de Volendamisering op de Schans (2014) werden genoemd zijn slechts enkele inmiddels aangepakt. De opsteller werkt aan een actualisering van deze nota.

Achtererf Uurwerkmuseum

Een duidelijke verandering is de toegenomen bemoeienis van de gemeente met de situatie op de Zaanse Schans. De stichting Zaanse Schans is als private partij niet altijd in staat om in te grijpen, waar de publieke overheid dat soms wel kan. Er is nu regelmatig ambtelijke aandacht voor het gebied en het onderling overleg is toegenomen. Dat biedt voor de Historische Commissie Zaanse Schans, waar ons bestuurslid Jan Piet Bloem aan deelneemt, een beter perspectief dan in de voorafgaande jaren.

- [Discussie Bouwen op de Schans](#)

Onder meer naar aanleiding van discussies tussen de Historische Commissie en het bestuur van de Zaanse Schans nam de voorzitter van dit bestuur het initiatief voor een rondetafelgesprek op 18 februari 2016. Meer dan twintig personen uit de wereld van het Zaanse bouwen spraken onder leiding van de voorzitter van Zaans Erfgoed met elkaar over de uitgangspunten voor het bouwen en restaureren op de Zaanse Schans. De discussie was geanimeerd, respectvol en betrokken. De doorwerking naar het beleid op de Schans zal in de komende jaren zichtbaar moeten worden.

- [Ontwikkelingen op de Zaanse Schans](#)

Wevershuisje Zaanse Schans

Op 23 maart 2016 werd het herbouwde uit Assendelft afkomstige Wevershuis op de Zaanse Schans geopend. Het wordt beheerd als een levende dependance van het Zaans Museum, waar vrijwilligers het oude ambacht demonstreren. Daarmee is een verandering in het beleid van het Zaans Museum zichtbaar gemaakt. Terwijl in het verleden het Museum eigenlijk alleen bij toeval op de Zaanse Schans leek te staan, wil de nieuwe directeur, Jan Hovers, nadrukkelijk aansluiten bij de Schans en daar – weliswaar niet zakelijk, maar wel inhoudelijk - deel van uitmaken.

- [Jacob Visterrein op het goede spoor](#)

In 2013 is door enkele in de stichting D' Oude Wolf samenwerkende partijen, waaronder Zaans Erfgoed, veel energie besteed aan een poging om een meer passende bebouwing van het Jacob Visterrein tot stand te brengen. Het bestemmingsplan laat daar industriebebouwing toe. De grondeigenaar probeerde van de gemeente toestemming te krijgen om er woningen te bouwen. Op 6 april 2015 heeft de gemeenteraad besloten niet mee te gaan met het bouwplan van de eigenaar Rito Holding en een nieuw bestemmingsplan te maken. Als ijkpunten voor het nieuwe plan werd gewezen op aansluiting op de Zaanse Schans en de verdere omgeving, het door Zaan en Dijk voor het gebied opgestelde plan en een Zaanse uitstraling. De gemeente Zaanstad startte een werkgroep met onder meer een vertegenwoordiger van de erfgoedorganisaties (de voorzitter van de stichting Zaanse Schans) en een vertegenwoordiger van de eigenaar. In de loop van 2016 ontstond in veel gesprekken een voorstel dat voor alle partijen acceptabel lijkt. Daarbij wordt het beeld aan de naar de Zaanse Schans gerichte zuidelijke kant beheerst door een 'herberg', krijgen de woningen aan de zuid- en westzijde een Zaanse uitstraling en wordt het parkeren opgelost in een 'Zaanse schuur' met erboven gelegen appartementen aan de oostzijde. Ook zijn de algemene uitgangspunten voor het gebied vastgelegd. Eind 2016 wordt nog gewerkt aan de overeenkomst met de eigenaar, waarna de opstelling van het bestemmingsplan zal volgen. De erfgoedorganisaties zullen alert moeten blijven op de concrete vormgeving en invulling van het plan.

Download: [Het bestand met de Uitgangspunten Jacob Visterrein.](#)

- [Calamiteitenpalen noordelijk van de Julianabrug een feit](#)

Calamiteitenpalen in de Zaan (foto De Orkaan)

zou hebben. Ook wij hebben er daarom van afgezien. Kort daarna stonden de palen er.

In april 2015 verscheen de aankondiging dat de gemeente calamiteitenpalen in de Zaan ten noorden van de Julianabrug wilde zetten. De palen zijn bedoeld om er schepen aan af te meren, bijvoorbeeld als de brug niet kan worden geopend en een schip moet wachten. Wij menen – met andere partijen – dat dergelijke palen storend zijn in het prachtige gezicht vanaf de Julianabrug naar het beschermde dorpsgezicht Zaanse Schans. Ons bezwaar – en dat van Zaan en Dijk en de stichting Zaanse Schans – werd in 2016 afgewezen. Bij bestudering van de uitspraak kwamen alle bezwaarden tot de conclusie dat beroep instellen geen

- Droombeeld Zaanse Schans 2030

Hoewel in 2016 de groei van het toerisme op de Schans stagneerde, geven de toekomstverwachtingen nog steeds aanleiding tot grondige bezinning op de ontwikkeling van de Zaanse Schans. In 2016 verscheen een Droombeeld Zaanse Schans 2030 (BVR; 14 oktober 2016) dat zeer breed werd besproken. Het is gebaseerd op een aantal ook voor onze vereniging acceptabele uitgangspunten voor het gebied en bevat vele ideeën voor het opvangen van een grotere stroom toeristen. Daarbij kan de kwaliteit van het gebied behouden blijven of zelfs toenemen. Het is nu zaak de ideeën om te zetten in een plan en een programma. De gemeente Zaanstad heeft de leiding op zich genomen, in nauw overleg met het stichtingsbestuur en andere betrokkenen.

Samenwerkingsovereenkomst met gemeente Zaanstad

De medio 2014 met de gemeente Zaanstad gemaakte samenwerkingsafspraken zijn in 2016 geëvalueerd. In een gesprek met de wethouder Monumenten, Addy Verschuren, is op 24 maart 2016 vastgesteld dat het achterliggende doel – verbetering van de samenwerking – ruimschoots is bereikt. Er zijn veel voorbeelden waarin snelle interventie nodig was en door de goede samenwerking ook resultaat had. Het verhogen van het aantal beschermde panden, het directe doel, is echter slechts mondjesmaat bereikt. Wel heeft de gemeente ingezet op het maken van extra beschrijvingen, naast de voorstellen die Zaans Erfgoed of Zaans Schoon al hadden ingediend. Maar het voeren en afronden van de noodzakelijke procedures blijft achterwege. Zo is het wachten nog steeds op het starten of afronden van de gemeentelijke aanwijzingsprocedure voor Zuiderkerkstraat Koog aan de Zaan (hofje), Westknollendam 54, Zuiderhoofdstraat 54A (Krommenie), Hogedijk 123-129 (Zaandam), Ensembles Westzijde 173-193 (Zaandam) en Padlaan 40-74 (Krommenie), Zuideinde 5 (Westzaan). Deze zijn schreven wij ook in het jaarverslag 2015. Bij de volgende evaluatie, in 2017, zullen wij aan dit punt veel aandacht besteden.

Monumentencommissie Wormerland

Nadat in 2015 in Zaanstad de Monumentencommissie was geïntegreerd in de Welstandscommissie tot de Commissie Welstand en Monumenten, is dat in 2016 ook in Wormerland gebeurd. In een gesprek met wethouder Elly Fens van Wormerland is gewezen op de ervaringen die inmiddels in Zaanstad zijn opgedaan. Daartoe behoorde het aanvankelijk ontbreken van voldoende kennis van de specifieke Zaanse bouwcultuur. De wethouder heeft dit ter harte genomen.

Publiciteit en excursie Heemschut

In het maartnummer 2016 van het blad Heemschut is een artikel verschenen over de samenwerking met de gemeente Zaanstad, gebaseerd op een gesprek met zowel onze vereniging als de gemeente Zaanstad. Het artikel is het gevolg van een door onze vereniging verzorgde excursie van het Noord-Hollandse bestuur van Heemschut in Oud Zaandijk. Op 22

Excursie Heemschut in de Zaanse Schans

maart 2016 organiseerden wij voor de leden van Heemschut een excursie naar Zaandijk en de Zaanse Schans. Deze werd zeer gewaardeerd. Als dank boden bestuursleden aan het bestuur van Zaanse Erfgoed op 8 juni een excursie naar Kolhorn aan, een grotendeels door het rijk beschermd dorpsgezicht.

Kerk Zaandijk gerestaureerd, inbouw volgende stap.

De restauratie van de kerk is gereed en momenteel is de inbouw van appartementen in volle gang. De omgeving is opgeknapt, een pakhuisje dat tegen de kerk aan stond (het Woudt huisje) is verplaatst en er is een nieuwe horecavoorziening gebouwd. Ons bestuurslid Jan Piet Bloem werkte mee aan het opstellen van een goede verkaveling van het aangrenzende terrein aan de Willem Dreeslaan, aansluitend aan de historische situatie. In de toekomst zal waarschijnlijk het terrein van vatenfabriek Pielkenrood beschikbaar komen voor woningbouw en dan kan deze structuur worden doorgezet. Samen met de al aanwezige Domineestuin krijgt Zaandijk dan een nieuw oud centrumgebied terug.

Zaanse houtloods in Kampen behouden

Houtloods Kampen

In 2015 werden wij benaderd over een voormalige houtloods van de firma Dekker (Zaandam) uit het begin van de 20^e eeuw, die in 1957 naar Kampen werd verplaatst als loods voor een watersportvereniging en eind 2017 overbodig zal zijn geworden. Wij hebben contact gelegd met de stichting Zaanse Pakhuizen en deze stichting heeft besloten de verantwoordelijkheid voor demontage, vervoer, opslag en hopelijk ook herbouw van de loods op zich te nemen.

Overige monumenten

Zaandam, Westzijde 38

Westzijde 38 in Zaandam, een rijksmonument, is in 2016 in veilige handen gekomen. Na een door de Monetstichting georganiseerd overleg van enkele betrokken organisaties, waaronder Zaanse Erfgoed, is Stadsherstel benaderd met de vraag of zij het pand zouden willen overnemen. Dat is uiteindelijk zo gebeurd.

Zaanweg 44 Wormerveer

Voor het gemeentelijk monument Zaanweg 44 in Wormerveer is de toekomst nog ongewis. Nadat een van onze leden in 2015 illegale sloopactiviteiten waarnam hebben wij de gemeente gevraagd hiertegen op te treden. Dat is gebeurd. Een bouwer-ontwikkelaar heeft vervolgens na overleg met onze vereniging een verbouwplan ingediend. Na vele aanpassingen is dit uiteindelijk door de Welstandscommissie goedgekeurd en is een bouwvergunning afgegeven. Helaas ging na de demontage van het oude pand de bouwer failliet. Het is nu wachten op de herbouw in opdracht van de ontwikkelaar.

Padlaan 2 Krommenie

De bouw van een uitvaartcentrum voor het pand Padlaan 2 Krommenie (Weversend) kwam in 2016 gereed. Hoewel dit pand conform vergunning is gebouwd is het resultaat een grondige aantasting van de kwaliteit van het Weversend. Het is voor ons onbegrijpelijk dat deze bouwvergunning kon worden afgegeven.

Het pand Westzijde 402 Zaandam, een gemeentelijk monument, trok eveneens de aandacht. Bij de verbouwing tot appartementencomplex is de beschermde apothekersinventaris veilig gesteld.

Mogelijke nieuwe monumenten

Westzijde 181 Zaandam

gerestaureerd en beschermd moeten worden.

Vanuit de gedachte dat de Zaanse Schans nog verdere aanvulling verdient was er sprake van de bouw van een doopsgezinde Vermaning. Daartoe zou het pand Westzijde 181 in Zaandam verplaatst kunnen worden. Het betreft hier een 17^e eeuws gebouw dat oorspronkelijk als Vermaning in Wormer heeft gestaan en in 1851 naar Zaandam is verplaatst. Momenteel dient het als repetitielokaal voor het Byzantijns Mannenkoor. Hoewel herbouw als Vermaning voor de Zaanse Schans een mooie aanvulling zou betekenen, geeft onze vereniging prioriteit aan het uitgangspunt dat monumentwaardige gebouwen op de eigen plek

Dat hebben wij op 23 mei 2016 in een brief aan de gemeente Zaanstad laten weten en daarbij de eerdere vraag herhaald om het pand als gemeentelijk monument te beschermen.

De werkgroep Maritiem kwam twee mogelijk te beschermen historische scheepswerven op het spoor. De ene in Zaandam (Bleekerstraat), de andere in Wormerveer aan het Karnemelkspad. In Zaandam bleken de plannen voor nieuwe woningen op het terrein al te ver om de bestaande bebouwing te kunnen redden. Een eerdere aanvraag voor bescherming van de twee loodsen is al eens afgewezen. In Wormerveer is nog niet duidelijk wat de eigenaar als toekomstbeeld voor ogen heeft.

Hembrugmuseum krijgt vorm

Al vele jaren geleden was Zaans Erfgoed, in de persoon van Conny Scholtes, trekker van het project Oral History Hembrug. Toen de stichting Hembrugmuseum een stevige vorm kreeg is dit project, samen met een nog beschikbare subsidie van de gemeente Zaanstad, overgedragen aan de stichting. In 2016 heeft dat geresulteerd in een 'teaser', een korte video. Ook zijn inmiddels aanvullende interviews gehouden en worden films voorbereid.

In 2016 heeft de stichting de samenwerking met het Zaans Museum geformaliseerd en de collectie hieraan overgedragen. Dit museum is nu ook samenwerkingspartner bij het Oral History project.

Nieuwe bruggen

In ons jaarverslag 2015 meldden wij dat er discussie was over drie nieuwe ophaalbruggen: twee bestaande (Haaldersbroek en Enge Wormer) en een nieuwe bij de Bartelssluis.

De vervanging van de brug bij Haaldersbroek is in 2016 volop in de aandacht gebleven. Enkele ontwerpen ondervonden vanuit erfgoedbeschermers veel tegenstand. Uiteindelijk besloot de gemeente opnieuw een ander ontwerp te maken en dat voor te leggen aan een klankbordgroep waarin onze vereniging ruim is vertegenwoordigd.

Over de brug in de Enge Wormer is nog geen definitief besluit genomen. Onze brief van 5 oktober 2015 is op 20 mei 2016 voorlopig beantwoord met de mededeling dat 'het niet meer bedienbaar terugbrengen van de brug één van de overwegingen is'.

Over de brug bij de Bartelssluis is een voor ons positief besluit genomen. De uitvoering is nog niet gestart. Dat laatste geldt ook voor de vervanging van de Zaanbrug tussen Wormer en Wormerveer.

Inbreng Zaans Erfgoed in proces MAAK.Zaanstad

Het project MAAK.Zaanstad (zie jaarverslag 2015) is in 2016 afgerond. Met verwerking van de door velen geleverde reacties – waaronder die van Zaans Erfgoed d.d. 17 december 2015 – heeft de projectgroep in april 2016 een schets van Zaanstad in 2040 opgeleverd. Daarin zijn enkele van de door ons aangegeven accenten terug te vinden. Er is geen programma van voorgenomen investeringen aan toegevoegd. Wel zijn vier speerpuntgebieden aangewezen: het centrumgebied van Zaandam, inclusief de omringende gebieden; Krommenie-Wormerveer; Kogerveld-Koog-Zaandijk en Poelenburg-Achtersluispolder. Jaarlijks wordt in de gemeentebegroting aangegeven welke acties en investeringen er worden gepland. Voorafgaand aan de raadsbehandeling hebben wij op 9 juni 2016 een brief hierover naar de gemeenteraad gestuurd. De raad heeft met de schets van de projectgroep ingestemd.

Onze vereniging zal alert moeten blijven op de verdere invulling. Het bestuur bezoekt daarom zoveel mogelijk de door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten.

ZaanWiki en Grote Zaanse Geschiedenisquiz

Een belangrijke kennisbron over de Zaanse historie is de Zaanse Encyclopedie uit 1991. Een gezamenlijk initiatief van het destijds bestaande Dagblad De Typhoon en de Uitgeverij Noord-Holland. In een jaar of tien werden ruim 4200 lemma's beschreven, soms in uitvoerige en zeer gedetailleerde artikelen. Ze verschenen wekelijks in het dagblad en werden vervolgens in twee kloeke boeken verzameld. De vereniging heeft samen met Het gemeentearchief Zaanstad en de stichting Uitgeverij Zaanse Erfgoed het initiatief genomen voor publicatie van deze Zaanse Encyclopedie op internet. Aanvankelijk gebeurde dat op de site van het gemeentearchief in een doorzoekbare pdf-vorm.

Onder leiding van Jan Lapère is de Encyclopedie daarna in een bruikbare wikipedia-achtige vorm omgezet. Een tiental vrijwilligers heeft nagenoeg alle lemma's gecontroleerd op zet- en overzetfouten, data toegevoegd, de links op orde gebracht en de structuur van de artikelen aangepast naar de eisen waaraan prettig leesbare teksten op internet moeten voldoen. Op 7 oktober werd de ZaanWiki gelanceerd. Samen met het Gemeentearchief Zaanstad werd een druk bezochte bijeenkomst in het Stadhuis georganiseerd, waar wethouder Rita Visscher de eerste gebruiker van de ZaanWiki werd. Vanaf dat moment kon iedereen de teksten aanvullen, corrigeren en actualiseren. Lapère treedt op als beheerder.

De Grote Zaanse Geschiedenis Quiz in de raadszaal

De bijeenkomst werd gevolgd door de eerste Grote Zaanse Geschiedenisquiz. Jan Lapère had samen met het Gemeentearchief Zaanstad 23 meerkeuzevragen over de Zaanse geschiedenis gemaakt. De antwoorden waren in de Zaanse Encyclopedie beschikbaar, maar konden op dat moment nog niet online worden opgezocht. De parate kennis was bepalend voor het succes. Vijftien teams streden onder leiding van quizmaster Merel Kan om de eer. De Vliegende reporters – journalisten van het Noord-Hollands Dagblad – wonnen de strijd.

Overige activiteiten

- Blusboot De Weer

Aan het eind van 2015 kon het bestuur met vreugde kennis nemen van het initiatief om de Zaanse Blusboot De Weer voor de streek te behouden. Bij dit initiatief zijn ook enkele leden van de vereniging betrokken. Het bestuur heeft de hiertoe opgerichte stichting gesteund met een eenmalige bijdrage van € 1.500, omdat ook het maritieme erfgoed in de Zaanstreek onze steun verdient. In 2016 is de blusboot daadwerkelijk aan de stichting overgedragen.

- Bruiklenen overgedragen

Het bestuur heeft met het Zaans Museum gesproken over de voorwerpen die de vereniging of een van haar voorgangers in het verleden in bruikleen aan het museum heeft gegeven. Om de handelingsvrijheid van het Zaans Museum te vergroten heeft de vereniging het Museum laten weten dat de bruiklenen als eigendom mogen worden beschouwd. Slechts bij een voornemen tot vernietiging of tot vervreemding aan een particulier zal de vereniging geraadpleegd moeten worden.

Bestuursactiviteiten

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft tienmaal vergaderd. Naast de in dit jaarverslag te noemen onderwerpen wordt in de vergaderingen aandacht gegeven aan de gang van zaken binnen de werkgroepen en worden ledenvergaderingen en bijzondere activiteiten besproken en soms voorbereid.

Twee ledenvergaderingen

- Voorjaarsvergadering

De voorjaarsvergadering op 9 april in gebouw Mercurius in Wormer – met dank aan Lassie - had een zeer grote opkomst. De jaarrekening werd zonder opmerkingen vastgesteld. Naast de bestuurlijke zaken sprak Pier van Leeuwen (conservator uurwerkenmuseum) over het thema ‘Zaans witpapier wereldwijd’. Door zijn enthousiasme liep de vergadering iets uit.

- Najaarsvergadering

De najaarsvergadering op 12 november was in de Bonifatiuskerk in Zaandam. Deze vlak daarvoor heropende kerk had een funderingsherstel ondergaan, waarover uitvoerder Jan Ijskes sprak, geïnterviewd door bestuurslid Ron Kiburg. Clara Bruins hield een inleiding over de cultuurhistorische aspecten van de kerk. Verder werd de documentaire van Monumenten Spreken over deze kerk vertoond, en die maakte op de aanwezigen veel indruk. In het bestuurlijke gedeelte werd de begroting 2017 vastgesteld, zonder contributieverhoging. Nadeel van deze locatie was dat de kerk te koud was en – achteraf pas geconstateerd - de deur voor laatkomers gesloten bleek.

Mutaties in het bestuur en de werkgroepen

In 2016 zijn er geen mutaties in het bestuur geweest.

De samengevoegde werkgroep Advies, Documentatie en Meldpunt (ADM) werd dit jaar aangevuld met René Lute (Assendelft) en Jan Klomp (Wormerveer). Rob van der Meulen verliet de werkgroep. Bij de werkgroep PR en Activiteiten waren er geen mutaties. John Pasman verliet de redactie van Zaans Erfgoed en Hessel Kraaij trad toe.

Ledental

Het ledental ligt op 1 januari 2017 rond de 1000. Naast de reguliere leden kende Zaans Erfgoed ook de zogenoemde ‘molenleden’. Bij de start van het kwartaalblad Zaans Erfgoed werden de leden van Vereniging De Zaaansche Molen uitgenodigd om tegen een licht gereduceerde prijs abonnee van het blad Zaans

Erfgoed te worden. In de loop van de jaren is deze groep wat uitgedund, maar tegen het eind van 2016 waren er nog zo'n 150. Vereniging en uitgever van het blad hebben deze groep samen aangeschreven en hen voorgesteld per 1 januari 2017 lid van de vereniging te worden. Op dit verzoek zijn er tot januari 2017 44 ingegaan. Zij zijn nu lid van de vereniging. De resterende 75 'molenleden' blijven abonnee van het blad.

ANBI site onderhouden

In 2016 is de ANBI site geactualiseerd. Dat is een wettelijke verplichting, die het mogelijk maakt giften aan de vereniging Zaans Erfgoed voor 125% aftrekbaar te maken voor de inkomstenbelasting. Gaande het jaar is deze site bijgehouden door het jaarverslag en de jaarrekening toe te voegen. Telkens in het begin van het jaar zal de site geactualiseerd worden.

Zaans Erfgoed Architectuurprijs uitgesteld

Ook in de loop van 2016 waren er nog onvoldoende kwalitatief goede nominaties voor de Zaans Erfgoed Architectuurprijs te vinden. Daarom werd besloten de uitreiking opnieuw uit te stellen.

Wel voerde het bestuur regelmatig discussie over de betekenis van het Zaanse bouwen en de wijze waarop dat naast restauratie en historiserend bouwen gestalte kan krijgen. Het bestuur heeft contact gezocht met andere partijen die overwogen in 2017 voor een vergelijkbare doelgroep een symposium of presentatie te organiseren, om tot samenwerking te komen. Inmiddels trekt een aantal partijen, waaronder Zaans Erfgoed, samen op om 18 mei een symposium te houden over het Zaanse bouwen.

Buffet voor actieve medewerkers weer gewaardeerd

Om de in Zaans Erfgoed op diverse fronten actieve leden te bedanken voor hun inzet is op 16 september 2016 het traditionele buffet voor de vrijwilligers georganiseerd. Deze keer gebeurde dat in de in aanbouw zijnde molenshuur De Pauw in Nauerna. Bart Nieuwenhuis verzorgde een toelichting op het bouwproject. De activiteit werd zeer gewaardeerd en leidde tot vele geanimeerde gesprekken.

Platform Zaanse Geschiedschrijving nu onderdeel van Zaans Erfgoed

Voor het eerst hield op 25 mei 2016 het Platform Zaanse Geschiedschrijving in zijn nieuwe samenstelling en op basis van de nieuwe statuten zijn jaarvergadering. Marjorie Verhoek was namens de gemeente Zaanstad aanwezig. Een belangrijk thema was de samenwerking met de gemeente. Helaas moesten wij in deze vergadering ook de opheffing van Zaan en Dijk memoreren. Ons bestuur heeft zich ervan vergewist dat alle bij Zaan en Dijk lopende dossiers voldoende bleven behartigd.

Erfgoedverhalen Wormer

De gemeente Wormerland gaf de Cultuurcompagnie opdracht voor een project waarin verhalen werden verteld over het cultureel erfgoed in de gemeente. Ons bestuur was betrokken bij de start van dit project op 10 maart en kon daardoor suggesties doen voor aan te zoeken vertellers. Op 3 juli waren er twaalf verhalen te vertellen.

Excursie Oud Hoorn

Het bestuur van onze eerbiedwaardige zustervereniging Oud Hoorn bezocht op 23 april de Zaanstreek. Zaans Erfgoed en de Monet stichting organiseerden een programma. Dat beviel blijkbaar goed, want in 2017 zal de vereniging Oud Hoorn haar 100 jarig bestaan met een vergelijkbaar programma vieren. Onze vereniging zal opnieuw helpen met de organisatie en de begeleiding.

Communicatie

De verenigingssite

De verenigingssite wordt met regelmaat onderhouden. Met dank aan het secretariaat. Uit reacties blijkt dat hij goed gelezen wordt en dat de lezers verwachtingen hebben over de inhoud. Op zich zou de functie kunnen worden uitgebreid, maar de capaciteit van de webmaster en het secretariaat kent grenzen.

Site zaans-industrieel-erfgoed.nl

De site Zaans-industrieel-erfgoed biedt inhoudelijke informatie over de historie van een groot aantal Zaanse bedrijven en bedrijfspanden.

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van de 'dossiervorming'. Op de site is een uitgebreid dossier aangelegd over de besluitvorming rondom de sloop van de Bruynzeelhallen:

http://zaans-industrieel-erfgoed.nl/pages_4/bruynzeel-ikea.html. Verder is er het dossier 'Bartelsluis' in Wormer: http://zaans-industrieel-erfgoed.nl/pages_3/nieuwe_proj_bartelsluis.html. De gemeente heeft bijzonder summier gereageerd op de suggestie nog eens goed te kijken naar de naamgeving van de Wolfrakbrug.

Een zelfde dossier is er over de bouw van de Zaanbrug: <http://zaans-industrieel-erfgoed.nl/dossier-zaanbrug.html>. Binnenkort wordt dit verder geactualiseerd.

Ook nu is het al een enorme bron van kennis voor ieder die geïnteresseerd is in de besluitvorming rondom de vervanging van deze brug op die unieke historische plek.

Op Facebook en Wikipedia wordt steeds vaker verwezen naar de site en dat is een goed teken.

De wet van de remmende voorsprong geldt helaas wel voor deze site. De gebruikte techniek lijkt gevoelig voor 'inbraak'. En bovendien komen er steeds minder bezoekers via normale webbrowsers. De meeste bezoekers komen tegenwoordig via mobiele apparaten en daarop moet de site worden aangepast.

Kwartaalblad Zaans Erfgoed

Ons kwartaaltijdschrift, uitgegeven door de stichting Uitgeverij Zaans Erfgoed, kwam op de geplande tijdstippen uit. Het voorjaarsnummer bood een diversiteit aan onderwerpen: een voorpublicatie uit een nieuw boek van Erik Schaap en stukken over de blusboot De Weer (het nieuwste varende erfgoed in de Zaanstreek), het boek 1100 Zaanse Molens, de verplaatsing van een stenen woning in 1930 en de speeltuinvereniging St. Theresia, de Hollander, Jacob Stins, een archeologische vondst bij station Koog-Bloemwijk, Cornelis & Jan Honig, Henk Bouman en Joop Knijnenberg. Dit als illustratie van de gevarieerde inhoud van ons tijdschrift. In het zomernummer kregen onder meer de familie De Lange en een Krommeniese gifmoord aandacht. Het najaarsnummer kende artikelen over

de nieuwe oude molen bij molenshuur De Paauw, metaalwarenfabriek Pielkenrood en over loodgieter/fotograaf Chris Krijt. Het winternummer beschreef leven en werk van de schilders Isaac Bofkonty en Willem van Leyden, maar ook Het Juffertje kreeg de aandacht.

Een zo gevarieerde inhoud verdient bredere bekendheid. Het bestuur werkt daarom aan het op internet publiceren van de nummers, met een vertraging van steeds enkele jaren. Leden en abonnees houden zo het voorrecht het eerst te genieten!

[Glaasjes Erfgoed](#)

De lezingen onder de naam Glaasje Erfgoed werden voortgezet. Op 21 februari was Zaans Erfgoed te gast in de Vermaning te Zaandam. Het thema was de Watersnood van 1916 en daarover sprak voor de pauze Sander Wegereef (Gemeentearchief Zaanstad) en na de pauze Merel Kan (Monumenten Spreken en De Orkaan). Met zo'n 90 bezoekers was dit een druk bezocht Glaasje Erfgoed.

Het tweede Glaasje Erfgoed werd op 9 oktober georganiseerd in de Vermaning in Wormerveer rond het thema cacao. Diezelfde ochtend bracht IFIKZ in De Factorij eveneens een cacao-gerelateerd onderwerp. Die samenloop was niet praktisch. Met 35 mensen werd de bijeenkomst niet al te druk bezocht, maar het was een prima middag. Simon Kroeze (van het cacaomuseum) en Thijs de Gooijer (schrijver over cacao-industrie) vertelden over de geschiedenis van de cacao. De start verliep door technische problemen wat moeizaam, maar Thijs redde de middag door smakelijke verhalen te vertellen over cacao.

[Folders van de vereniging](#)

In 2016 is een folder samengesteld die kan worden uitgedeeld bij verschillende gelegenheden en uitnodigt tot lid worden van de vereniging. Een folder waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden om een schenking aan de vereniging te doen of een legaat beschikbaar te stellen is in voorbereiding,

[Vertegenwoordiging vereniging bij bijeenkomsten](#)

Voor de jaarmarkt in Zaandijk op 20 augustus hadden we samenwerking gezocht met onze werkgroep Advies, Documentatie en Meldpunt, om zo actueel mogelijk nieuws te kunnen brengen. Zodoende hadden we een nieuwe opzet op de kraam, met actuele foto's! De kraam werd goed bezocht, en we konden 6 nieuwe leden verwelkomen!

Organisatie van de vereniging

Bestuur per 31 december 2016

Voorzitter	Piet Oudega, pietoudega@zaanserfgoed.nl
Secretaris	Wikje van Ritbergen, secretariaat@zaanserfgoed.nl
Penningmeester	Gerard Fokke, penningmeester@zaanserfgoed.nl
Leden	Cees Kruit, c.kruit3@zaanserfgoed.nl Jan Piet Bloem, janpietbloem@zaanserfgoed.nl Winnie de Wit, winniedewit@zaanserfgoed.nl Ron Kiburg, ronkiburg@zaanserfgoed.nl
Verslaggeving	Judith Friso, judith.friso@hetnet.nl

Werkgroepen per 31 december 2016

Advies, Documentatie en Meldpunt (ADM)

Jan Piet Bloem, janpietbloem@zaanserfgoed.nl

Ada Hannaart
Christiaan Homburg
Jan Klomp/Jan Betlem
Bart Nieuwenhuijs
Piet van Nugteren
René Prins
Arnold Sol
Gé Sombroek
Marcel van Tol
Wim Visser
René Lute

PR en Activiteiten

Ank Berkhout, ankberkhoutwajij@gmail.com

Corrie de Wit

Hans Boekhoorn

Henk Elzenga

Winnie de Wit

Industrieel Erfgoed

Cees Kruit, c.kruit3@kpnplanet.nl

Maritieme Zaken/Museumhaven

Cees Kingma, cpkingma@kpnmail.nl _

Jur Kingma

Wladimir Dobber

Martin de Boer

Redactie Zaans Erfgoed

Corrie van Sijl

Wikje van Ritbergen (redactie@zaanserfgoed.nl)

Cor van Dongen

Rob Lengers (GAZ)

Toon Olij (redactionele adviezen)

Hessel Kraaij

George Slieker

Jaap de Koning

Bestuur Stichting (Uitgeverij) Zaans Erfgoed

Joop Knijnenberg

Henk Bouwman (henkbouman100@gmail.com)

Roel Woudt

Leonore Olde-Verburg

Piet Oudega

Webmasters

Website VZE www.zaanserfgoed.nl Webmasters: Jan Lapère, webmaster@zaanserfgoed.nl en Winnie de Wit, winniedewit@zaanserfgoed.nl

Website Monumentaal aan de Zaan www.zaans-industrieel-erfgoed.nl
Webmaster: Cees Kingma, cpkingma@kpnmail.nl

Vertegenwoordigingen

Piet Oudega vertegenwoordigt VZE in de stichting Zaans Erfgoed, die het kwartaaltijdschrift uitgeeft.

In de stichting D' Oude Wolf wordt de vereniging vertegenwoordigd door bestuurslid Jan Piet Bloem.

Op voordracht van – maar niet *namens* – de vereniging maakt Linette Pielkenrood deel uit van de commissie Welstand en Monumenten van Zaanstad.

Piet van Nugteren, Jan Piet Bloem en Christiaan Homburg vertegenwoordigen de vereniging in de, met de gemeente Zaanstad ingestelde, werkgroep voor het opstellen van het Monumenten-jaarprogramma.

In de Historische Commissie van de Zaanse Schans neemt Jan Piet Bloem op persoonlijke titel deel.

Financieel verslag 2016

(toe te voegen na vaststelling van het verslag in de ledenvergadering op 8 april 2017)